V každé úloze můžete předpokládat, že pracujeme s jazykem predikátové logiky, ve kterém jsou všechny zmíněné řetězce symbolů sentencemi.

Upozornění k řešení V předložených řešeních je argumentace zcela minimální: především u tvorby interpretací doporučujeme ve zkoušce zdůvodnění rozšířit.

Úloha 1 (10 bodů) Rozhodněte, zda platí následující důsledek. **Pozorně čtěte závorky! Pozorně čtěte závorky! Pozorně čtěte závorky!**

$$\forall x((\exists y M(x,y)) \Rightarrow \exists y(M(x,y) \wedge \forall z M(y,z))),\ \ \exists x \exists y M(x,y) \vdash \exists x \forall y M(x,y)$$

(*Každý, kdo někoho miluje, miluje někoho, kdo miluje všechny. Někdo někoho miluje. Proto někdo miluje všechny.*)

Pokud důsledek platí, proveďte důkaz přirozenou dedukcí. Pokud ne, sestrojte interpretaci, která to ukazuje.

Řešení Logický důsledek platí. Předvedeme důkaz přirozenou dedukcí.

1.	$\forall x((\exists y M(x,y)) \Rightarrow \exists y(M(x,y) \wedge \forall z M(y,z)))$	P
2.	$\exists x \exists y M(x,y)$	P
3.	$a : \exists y M(a,y)$	W
4.	$(\exists y M(a,y)) \Rightarrow \exists y(M(a,y) \wedge \forall z M(y,z))$	e$\forall x$, 3
5.	$\exists y(M(a,y) \wedge \forall z M(y,z)$	e$\Rightarrow$, 3, 4
6.	$b : M(a,b) \wedge \forall z M(b,z)$	W
7.	$\forall z M(b,z)$	e$\wedge_2$, 5
8.	y_0	D
9.	$M(b,y_0)$	e$\forall z$, 7
10.	$\forall y M(b,y)$	i$\forall y$, 8–9
11.	$\exists x \forall y M(x,y)$	i$\exists x$, 10
12.	$\exists x \forall y M(x,y)$	e$\exists y$, 5, 6–11
13.	$\exists x \forall y M(x,y)$	e$\exists x$, 2, 3–12

Úloha 2 (10 bodů) Rozhodněte, zda je následující množina sentencí splnitelná.

$$S = \{\exists x \exists y R(x,y),\ \exists x \forall y (x = y),\ \exists x \exists y \neg R(x,y)\}$$

Pokud je množina S splnitelná, sestrojte její model. Pokud není splnitelná, odvoďte přirozenou dedukcí z S spor.

Řešení Množina S je nesplnitelná. Předvedeme odvození sporu logickou dedukcí.

1.	$\exists x \exists y R(x,y)$	P
2.	$\exists x \forall y (x = y)$	P
3.	$\exists x \exists y \neg R(x,y)$	P
4.	$a : \forall y (a = y)$	W
5.	$b : \exists y R(b,y)$	W
6.	$c : R(b,c)$	W
7.	$a = b$	e$\forall y$, 4
8.	$b = a$	sym$=$, 7
9.	$a = c$	e$\forall y$, 4
10.	$c = a$	sym$=$, 9
11.	$R(a,c)$	e$=$, 8, 6
12.	$R(a,a)$	e$=$, 10, 11
13.	$R(a,a)$	e$\exists y$, 5, 6–12
14.	$R(a,a)$	e$\exists x$, 1, 5–13
15.	$b : \exists y \neg R(b,y)$	W
16.	$c : \neg R(b,c)$	W
17.	$a = b$	e$\forall y$, 4
18.	$b = a$	sym$=$, 17
19.	$a = c$	e$\forall y$, 4
20.	$c = a$	sym$=$, 19
21.	$\neg R(a,c)$	e$=$, 18, 16
22.	$\neg R(a,a)$	e$=$, 20, 21
23.	$\neg R(a,a)$	e$\exists y$, 15, 16–22
24.	$\neg R(a,a)$	e$\exists x$, 3, 15–23
25.	$\bot$	e$\neg$, 14, 24
26.	$\bot$	e$\exists x$, 2, 4–25

Úloha 3 (10 bodů) Rozhodněte, zda platí následující důsledek.

$$\exists x (P(x) \wedge \forall y (P(y) \Rightarrow x = y)) \vdash \exists x P(x) \wedge \forall y \forall z ((P(y) \wedge P(z)) \Rightarrow y = z)$$

Pokud důsledek platí, proveďte důkaz přirozenou dedukcí. Pokud ne, sestrojte interpretaci, která to ukazuje.

Řešení Logický důsledek platí. Předvedeme důkaz přirozenou dedukcí.

1.	$\exists x(P(x) \wedge \forall y(P(y) \Rightarrow x = y))$	P
2.	$x_0 : P(x_0) \wedge \forall y(P(y) \Rightarrow x_0 = y)$	W
3.	$P(x_0)$	e$\wedge_1$, 2
4.	$\exists x P(x)$	i$\exists x$, 2
5.	$\forall y(P(y) \Rightarrow x_0 = y)$	e$\wedge_2$, 2
6.	y_0	D
7.	z_0	D
8.	$P(y_0) \wedge P(z_0)$	P
9.	$P(y_0)$	e$\wedge_1$, 8
10.	$P(z_0)$	e$\wedge_2$, 8
11.	$P(y_0) \Rightarrow x_0 = y_0$	e$\forall y$, 2
12.	$P(z_0) \Rightarrow x_0 = z_0$	e$\forall y$, 2
13.	$x_0 = y_0$	e$\Rightarrow$, 9, 11
14.	$x_0 = z_0$	e$\Rightarrow$, 10, 12
15.	$y_0 = z_0$	e=, 13, 14
16.	$(P(y_0) \wedge P(z_0)) \Rightarrow y_0 = z_0$	i$\Rightarrow$, 8–15
17.	$\forall z(P(y_0) \wedge P(z)) \Rightarrow y_0 = z$	i$\forall z$, 7–16
18.	$\forall y \forall z(P(y) \wedge P(z)) \Rightarrow y = z$	i$\forall y$, 6–17
19.	$\exists x P(x) \wedge \forall y \forall z(P(y) \wedge P(z)) \Rightarrow y = z$	i$\wedge$, 4, 18
20.	$\exists x P(x) \wedge \forall y \forall z((P(y) \wedge P(z)) \Rightarrow y = z)$	e$\exists x$, 1, 2–19

Úloha 4 (10 bodů) Rozhodněte, zda je následující množina sentencí splnitelná.

$$M = \{\neg\forall x P(x),\ \neg\forall x \neg P(x),\ \exists x \neg P(x), \exists x P(x)\}$$

Pokud je množina M splnitelná, sestrojte její model. Pokud není splnitelná, odvoďte přirozenou dedukcí z M spor.

Řešení Množina M je splnitelná. Jejím modelem je například interpretace $\mathcal{I}$, jejímž universem U je množina $\{u, v\}$, kde

$$[\![P]\!] = \{u\}.$$

Ověřit, že sentence z množiny M jsou v interpretaci $\mathcal{I}$ pravdivé, je snadné: v U existuje prvek náležící do $[\![P]\!]$ i prvek nenáležící do $[\![P]\!]$, což ověřuje pravdivost posledních dvou sentencí. První sentence je sémanticky ekvivalentní sentenci třetí, druhá sentence je sémanticky ekvivalentní sentenci čtvrté.